

Čeští a slovenští archeologové našli v Guatemale jedno z nejstarších mayských měst

- CZ24 News | 10. ledna 2024

ČESKO / SLOVENSKO / GUATEMALA: Česko-slovenský archeologický tým loni objevil na severu Guatemaly v provincii Petén jedno z nejstarších mayských měst s téměř 3000 let starou historií. Archeologové využili při přípravě expedice mimo jiné i výstupy z leteckého snímkování a při následných vykopávkách odhalili paláce, sochy, pozůstatky rituálů, astronomické observatoře a další objekty.

Nálezky pomohou odhalit neobjasněné a rozhodující fáze mayských dějin, uvedli v tiskové zprávě zástupci Nadace Neuron, která výpravu finančně podpořila.

Sedmitýdenní expedici loni v červenci vedl český průzkumník Ladislav Šilhán a vedoucí Centra mezoamerických studií na Univerzitě Komenského v Bratislavě Milan Kováč. Součástí týmu byla i česká archeoložka Sara Polak, která zkoumá historii v souvislosti s technologiemi umělé inteligence.

Objevené město se rozkládalo na ploše větší než sedm kilometrů čtverečních a podle archeologů prosperovalo v letech 850 před našim letopočtem až 150 našeho letopočtu a zhruba tisíc let bylo centrem regionu. Archeologové město pojmenovali Yax Balam, čili První jaguár. Jaguár představoval v mayské kultuře symbol moci a je spojen s podsvětím a náboženstvím, uvedli.

„Podle vykopávek město patří k nejstarším mayským aglomeracím vůbec. Postupem let docházelo k jeho úpadku i opětovnému rozvoji, od samotného počátku mayských dějin, vzniku království a prvních městských států až po tzv. mayský kolaps, který způsobil zánik civilizace,“ uvedl Kováč.

Expedice v objeveném městě Yax Balam zdokumentovala až sedm velkých architektonických čtvrtí a vedle toho objevila a zmapovala i dvě další menší mayská města. Při své práci využila umělou inteligenci, neuronové sítě a digitální data z leteckého snímkování LiDAR. Laserová technologie LiDAR proniká pod povrch a dokáže vykreslit charakter povrchu, tedy odhalit stavby, paláce či městské celky. Neuronové sítě následně vyhledávají objekty zájmu přímo pomocí zvolených algoritmů a terénní vykopávky a archeologický průzkum pak nálezy potvrdí, uvedli vědci k postupu své práce.

V současnosti odborníci vyhodnocují a zpracovávají nálezy s cílem zrekonstruovat život mayské civilizace. Podílejí se na tom mimo jiné i experti na digitalizaci kulturního dědictví z Českého vysokého učení technického (ČVUT) v Praze. „Digitálně jsme zdokumentovali hlavní centra objeveného města Yax Balam, které teď postupně vizualizujeme do 3D modelů. Některé části budeme dále zkoumat nebo je představíme veřejnosti pomocí realistické 3D animace. Věřodně tak přiblížíme život jedné z nejstarších civilizací na světě,“ uvedl Šilhán.

Nadace Neuron podporuje činnost českých vědců, uděluje Ceny Neuron, hledá nové vědecké talenty, realizuje studentské stáže na zahraničních univerzitách a financuje výzkum v terénu s Expedic Neuron. Do současné doby vynaložila na podporu a popularizaci české vědy 140 milionů korun, udělila 120 ocenění a podpořila deset vědeckých expedic ve výši 5,5 milionu korun, uvedli zástupci nadace v tiskové zprávě

ZDROJ: iDnes/ČTK/CZ24.news